

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	5
Pozaeconomiczne przyczyny i następstwa wzrostu gospo- darczego	6
Organizacja	9
Czy zachodnie systemy gospodarcze są kapitalistyczne?	11
PODZIĘKOWANIA	13
1. WPROWADZENIE	15
Ubóstwo jako norma	15
Stopniowy wzrost dobrobytu na Zachodzie	19
Najprostsze próby wyjaśnienia	23
1. <i>Nauka i wynalazki</i> , 24 – 2. <i>Bogactwa naturalne</i> , 24 –	
3. <i>Wyjaśnienia psychologiczne</i> , 25 – 4. <i>Los szczęś-</i>	
<i>cia</i> , 27 – 5. <i>Nieprawidłowości w sposobie zarządzania</i> , 28	
– 6. <i>Zróżnicowanie dochodów i zamożności</i> , 29 – 7. <i>Wy-</i>	
<i>zysk</i> , 32 – 8. <i>Kolonializm i imperializm</i> , 34 – 9. <i>Niewol-</i>	
<i>nictwo</i> , 37	
Wyjaśnienie historyczne: zachodni system wzrostu gospo- darczego	40
1. <i>Powstanie niezależnej sfery gospodarczej i klasy kupie-</i>	
<i>ckiej</i> , 45 – 2. <i>Innowacja przez rozwój handlu i odkrywanie</i>	
<i>nowych bogactw</i> , 47 – 3. <i>Innowacja przez obniżenie</i>	
<i>kosztów produkcji</i> , 48 – 4. <i>Innowacja przez wprowadzanie</i>	
<i>nowych produktów</i> , 49 – 5. <i>Rozwój źródeł nowatorskich</i>	
<i>pomysłów</i> , 51 – 6. <i>Niepewność i eksperyment</i> , 52 – 7. <i>Prze-</i>	
<i>zwyciężanie oporów przed reformami</i> , 54 – 8. <i>Zmiany</i>	
<i>w organizacji i różnorodność jej form</i> , 55	
Podsumowanie	58
Wskazówki do następnych rozdziałów	60
2. PUNKT WYJŚCIA: ŚREDNIOWIECZE	63
Rolnictwo: dominacja gospodarki wiejskiej	66
Rolnictwo: system lenny	68
1. <i>Jedność sfery politycznej i gospodarczej</i> , 69 – 2. <i>Pań-</i>	
<i>szczyzna</i> , 72 – 3. <i>Samowystarczalność dworów i pieniężna</i>	
<i>forma zapłaty</i> , 77	

Miasta – centra urbanistyczne	81
Bezpieczeństwo, ryzyko, rynki i kalkulacje w średniowiecznym życiu	84
Miasta a prawa polityczne	90
Technika średniowieczna	91
Europejskie miasta-państwa	95
Pluralistyczne aspekty feudalizmu	97
Upadek feudalizmu	101
Podsumowanie	107
3. ROZWÓJ HANDLU DO ROKU 1750	109
Rozszerzanie rynków: podróże i odkrycia	111
Wzrost liczby ludności i rozwój rynków krajowych	114
Powstanie klasy kupieckiej	117
Urbanizacja	119
Udoskonalenia w dziedzinie transportu a rozwój handlu	122
Technika a początki wzrostu rynków	131
Rozwój rynkowych zasad ustalania cen: handel międzyregionalny	137
Piractwo i powstanie wolnych rynków	140
Wpływ kapitalizmu na arystokrację feudalną	147
Marksistowski problem umiejscowienia przemian w czasie	156
Przekształcenie się społeczeństwa jednolitego w pluralistyczne	163
Podsumowanie	165
4. ROZWÓJ INSTYTUCJI SPRZYJAJĄCYCH HANDLOWI	168
Zmiany struktury prawnej	170
Weksle	173
Ubezpieczenia	174
Zastąpienie konfiskaty przez system opodatkowania	176
Więzy ekonomiczne nie oparte na pokrewieństwie	183
System księgowości podwójnej	186
Powstanie handlowego systemu moralnego	189
Spółki handlowe	199
Podział polityczny Europy jako źródło wzrostu	202
Podsumowanie	206
5. ROZWÓJ PRZEMYSŁU W LATACH 1750–1880	208
Okres poprzedzający powstanie przemysłu	213
Ogólny wzrost niezbędny w systemie fabrycznym	217
Przejście do fabrycznego systemu produkcji	218
Najstarsze źródła energii: woda, wiatr i siła mięśni	221

Maszyna parowa	223
Żelazo i stal	226
Przemysł tekstylny	229
Przemysł ceramiczny	234
Czy wzrost produkcji i spadek cen przyczyniły się do wzrostu rynków?	237
Pokrycie zapotrzebowania fabryk na kapitał	240
Urbanizacja i równoczesna rewolucja w rolnictwie	245
Fabryki a siła robocza	246
1. Siła robocza w osiemnastym wieku: gromadzenie grun- tów, 248 – 2. Odejście od systemu terminowania, 252 –	
3. Oddziaływanie na robotników, 254 – 4. Czy zakładanie fabryk miało na celu zmniejszenie plac czy osiągnięcie większej efektywności produkcji? 260 – 5. Robotnik, podział pracy i narzędzia produkcji, 262	
Podsumowanie	266
6. RÓŻNORODNOŚĆ FORM ORGANIZACJI:	
KORPORACJA	270
Wzory pochodzące z czasów rzymskich	273
Cechy i przedsiębiorstwa regulowane	274
Koncesjonowane firmy handlowe	275
Korporacje koncesjonowane	276
Spółki akcyjne	279
Spółki rejestrowane i ogólne prawa o spółkach akcyjnych .	280
Rozszerzenie ogólnych praw dotyczących osób prawnych .	287
Liberalizacja ogólnych praw dotyczących korporacji	290
Nadanie osobowości prawnej spółdzielniom. Przedsiębior- stwa nie nastawione na zysk	291
Rozwój korporacji we Francji i w Niemczech	294
Podsumowanie	298
7. TECHNIKA, TRUSTY I GIELDA	301
Zmiany w technologii produkcji	303
Zmiany w organizacji przedsiębiorstw	308
1. Integracja montażu, produkcji części i surowców, 309 – 2. Integracja marketingu krajowego, lokalnego i regio- nalnego, 311	
Giełdy	314
Trusty i popyt na akcje przedsiębiorstw przemysłowych .	320
Tworzenie fuzji przedsiębiorstw w okresie pokryzysowym .	323
Czy papiery wartościowe były cenniejsze niż przedsiębio- stwo?	328

<i>1. Akcje znajdujące się w obrocie giełdowym i ryzyko inwestycyjne, 328 – 2. Ryzyko związane z pośrednictwem, 332 – 3. Popyt na akcje i społeczne ryzyko inwestycji, 337</i>	
Organizacja zatrudnionych	340
Podsumowanie	344
8. NAUKA A DOBROBYT	345
Nauki techniczne do roku 1875: epoka chemii	348
Technologia przemysłowa: wykorzystanie nauk fizycznych	355
Nauki przyrodnicze: widzialne, niewidzialne, i profesjonalizacja	358
Nauki przyrodnicze jako źródło sukcesu technologicznego Zachodu	361
Nauki stosowane jako źródło sukcesu technologicznego Zachodu	366
<i>1. Wybór nowatorskich projektów, 367 – 2. Bodźce: kary i nagrody, 369 – 3. Zróźnicowanie organizacji badawczych, 371</i>	
Rozwój technologiczny jako przyczyna wzrostu gospodarczego	374
Jak zahamować wprowadzanie innowacji	378
Wnioski i domysły	380
9. ZRÓŻNICOWANIE PRZEDSIĘBIORSTW	383
Konkurencja a różnorodność	387
Rola nowych i małych przedsiębiorstw we wprowadzaniu zmian	394
Zróźnicowanie wielkości przedsiębiorstw w obrębie tej samej gałęzi przemysłu	398
Fuzje i konkurencja pomiędzy wielkimi przedsiębiorstwami	401
Wielkość przedsiębiorstw a technika	411
Czy gałęzie przemysłu, w których istnieją wielkie korporacje, są monopolistyczne?	415
Znaczenie małych przedsiębiorstw	427
Podsumowanie	429
10. PODSUMOWANIE I WNIOSKI KOŃCOWE	431
Sfera polityczna	434
Eksperyment organizacyjny a polityka	441
Eksperymenty organizacyjne po roku 1914	444
Przedsiębiorstwa będące własnością inwestorów i spółdzielnie	447
Porównanie różnych sposobów organizacji	454

<i>1. Ideologie powierzchowne i głębokie, 455 – 2. Różnice znaczeń wynikające z różnych kontekstów: „zyski”, 457 – 3. Różnice wydajności produkcji czy celów: powierzchowne czy głębokie? 462 – 4. Socjalizm naukowy a eksperyment, 467</i>	
Wzrost gospodarczy krajów Trzeciego Świata	469
Podsumowanie	476